

Biologisch kan de wereld voeden

De vraag “kan biologisch de wereld voeden?” is een vraag waarop een eenduidig antwoord handig zou zijn. Ja of nee. Zo simpel is het niet. In dit artikel een aantal zaken op een rijtje die allemaal invloed hebben op het antwoord wat het meest in de buurt komt: “Ja mits, maar nee tenzij”.

Stelling: gangbaar heeft hogere opbrengsten.

Deze stelling wordt vaak gebezigd maar klopt niet. Op de Nederlandse kleigronden gaat de stelling op dit moment nog op. Biologische telers oogsten daar in kilo's uitgedrukt ongeveer 80% per hectare van gangbaar. Echter, de gangbare oogst staat onder druk. Afnemende bodemvruchtbaarheid en beperking van mestgebruik en middelengebruik zijn de adder onder het gras van het gangbare systeem. Er zijn mensen die zeggen dat biologische opbrengsten nog flink kunnen stijgen. Mijn inschatting is dat het niet kan en dat het ook niet wenselijk is uit oogpunt van voedingskwaliteit. Hogere opbrengst in kilo's leidt tot producten met lagere hoeveelheid inhoudsstoffen (zie kader 1).

Op de Nederlandse zandgrond is de opbrengst gangbaar/biologisch inmiddels vergelijkbaar (Onderzoek PPO Vredepeel), daar gaat de stelling inmiddels mank.

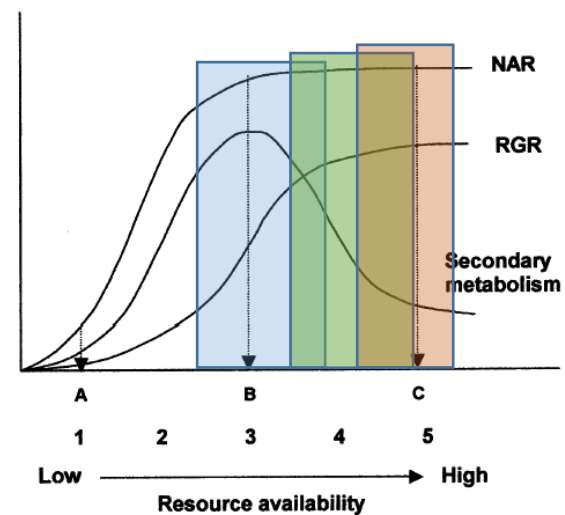
Bodemkwaliteit

De kwaliteit van de bodem in Nederland loopt terug. Het landbouwsysteem is daar debet aan. Eenzijdige minerale bemesting, chemiegebruik, een groot aandeel zwaar belastende gewassen in het bouwplan en zware mechanisatie zijn de 4 belangrijkste redenen. Het is onontkoombaar dat de vruchtwisseling gangbaar moet worden aangepast om de bodem vitaal te houden, en daarmee opschuift in de richting van biologische teelt. Het is onontkoombaar dat chemiegebruik en minerale bemesting minder worden, wat de opbrengsten verder onder druk zet.

In de tropen gaat de teruggang van landbouwgrond veel sneller dan in Nederland. Veel gangbare gronden zijn daar reeds uitgeboerd. Er gaan op aarde het bijna onbegrijpelijke aantal van 30 voetbalvelden per minuut verloren! Door vermist, verdroging en verzuring door de landbouw. Deze tendens is een bijverschijnsel van de gangbare teelt. Het wordt echter niet meegenomen bij het bepalen van de gemiddelde opbrengst, daar rekent men alleen met de hectares die in gebruik zijn. Omschakeling naar biologische teelt gaat daar juist gepaard met hogere opbrengsten dan gangbaar, in combinatie met lagere kosten. Dit is voor lokale boeren een must, want waar de Nederlandse bioboer op prijs kan concurreren omdat hij een eigen afzetkanaal heeft, kunnen veel boeren die voor lokale markten produceren dat niet.

Kader 1: hogere opbrengsten.

Hogere opbrengsten gaan gepaard met lagere gehalten aan inhoudsstoffen. Minder droge stof, minder vitamines, minder mineralen, minder gezondheid bevorderende stoffen zoals omega 3 of antioxidanten (secundaire metabolieten). Rijke gronden leiden tot hoge opbrengsten maar weinig secundaire metabolieten, waar alle gezondheid bevorderende stoffen onder vallen. In blauw de range van de zelfvoorzienende landbouw, nog altijd de meest verspreide landbouwmethode. In groen de range van de Nederlandse biologische teelt met veel verschil in kwaliteit, en in bruin de range van de Nederlandse gangbare teelt. (NAR = assimilatie-range / RGR = Groeirange)

Voedselpakket

Of je nu gangbaar of biologisch werkt, ons voedingspatroon is erg op eiwit gericht. Deze eiwitovermaat is niet houdbaar en dat is ook niet nodig. Voor beide landbouwvormen is het noodzakelijk dat het aandeel dierlijk eiwit drastisch daalt.

De aanwezigheid van de mens en zijn vee is enorm. Van het gewicht van alle zoogdieren op aarde is 35% mensen. 61% zijn de landbouwhuisdieren die ze houden. Er resteert 4% voor alle overige zoogdieren op deze aarde.

Kringloop

Kringloop is een hot item en er bestaan vooral veel misverstanden over. Veel boeren zeggen dat ze al aan kringloop werken en niet goed zien wat er nou anders moet. Kringloop wordt helaas vaak voorgesteld als akkerbouw die voer en strooisel aan de veehouder levert en veehouders die mest aan de akkerbouwer leveren. Dat doen boeren inderdaad. Het is echter een kleine zijstroom van landbouwproducten die nooit een hoofdstroom kan worden. Het zou namelijk een oninteressante kringloop zijn wat hij levert geen geld op, het is alleen maar mineralen tussen bedrijven rondpompen zonder meerwaarde te genereren. Het belangrijkste doel van landbouw is voeding produceren, en daarmee meerwaarde genereren. De jaarlijkse uitstroom van mineralen uit de landbouw naar de consument is gigantisch. Het enige wat de landbouw daar zelf aan input tegenover kan zetten is stikstofbinding met vlinderbloemigen. Alle (alle!) andere mineralen moeten van elders komen.

- Als we de invoer van krachtvoer uit het buitenland stoppen, wat het toekomstige doel is en ook moet gebeuren omdat we nu elders de grond uitputten
- en daarnaast ook het gebruik van minerale meststoffen stoppen, wat het doel is en ook moet omdat de voorraden op raken en stikstofkunstmest veel teveel energie vraagt.....
- dan heeft de landbouw een mega probleem. Die voert dan alleen nog maar uit en niets meer in en zal binnen een paar jaar uitgeput zijn.

De oplossing is simpel en complex tegelijk. De mineralen moeten van de consument terug naar de boer. Simpel gezegd, maar wel waar het op neer komt: de fecaliën moeten weer landbouwgeschikt worden. Dat geldt zonder enig onderscheid voor de gangbare boer en de bioboer.